

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС

На сучасному етапі розвитку педагогічної думки в Україні, коли одним із основних завдань є забезпечення національно-патріотичної спрямованості освіти, питання історії розвитку української етнопедагогіки, її реалізації в навчально-виховному процесі закладів освіти різних типів є надзвичайно актуальним. Адже на початку третього тисячоліття, коли Україна здобула незалежність, стало надто очевидним, що освіта потребує докорінної переорієнтації. Майбутнє повинне бути освячене відродженням і розвитком нації, держави, науки й культури, освітніх і виховних систем, плідним міжнародним співробітництвом, високою духовністю й мораллю, свободою особистості і розмахом творчих сил людини. Акт проголошення державної незалежності України, Декларація про її суверенітет вимагають забезпечення національно-культурного відродження українського народу, його історичної свідомості й традицій, національно-етнографічних особливостей, функціонування української мови в усіх сферах життя.

За останні роки виникла та набула актуальності проблема виховання в юних громадян України високих духовних поривів, національних ідеалів, громадянських і патріотичних почуттів.

Для виходу з кризи потрібна реалізація національних, громадянських, патріотичних завдань. Основи цієї роботи висвітлені в національній програмі «Освіта», «Концепції виховання дітей та молоді у національній системі освіти», «Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української держави», «Концепції демократизації українського виховання», «Концепції патріотичного виховання учнів», «Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності» та ін. У педагогічній концепції «Патріотичне виховання учнів» зазначається, що одним із покликань української системи освіти та виховання є завдання пробуджувати і виховувати в кожній дитини патріотичні якості та цінності[3].

Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчив, що патріотичні почуття в дітей молодшого шкільного віку не виникають самі. Вони є результатом цілеспрямованого виховного впливу на дитину ідеології, політики, мистецтва, суспільного устрою, виховної роботи сім'ї, школи та позашкільних закладів.

Позаурочна робота з патріотичного виховання допомагає учням свідомо включитись у громадянські справи, відчутти себе громадянами України, виконувати свої обов'язки, виявляти наполегливість, працьовитість, толерантність тощо.

Закономірності виховного процесу будуть більш дієвими в позаурочній виховній роботі з патріотичного виховання, якщо дотримуватися певних вимог. П. Ігнатенко, Н. Косарева, Л. Крицька, В. Поплужний виділяють такі вимоги:

– по-перше, позаурочна робота має спиратись на знання дітей, які вони здобули на уроках, розширювали та поглиблювали їх; саме на ґрунті таких знань формуються стійкі патріотичні переконання, відповідна поведінка, а потім дії;

– по-друге, заходи громадянсько-патріотичного змісту повинні логічно продовжувати урок, мати певну систему, враховуючи принципи послідовності, наступності, зв'язку з життям, а також вікові та індивідуальні особливості школярів, їхні інтереси;

– по-третє, методи, форми позаурочної діяльності з патріотичного виховання мають бути цікавими, емоційними, доступними для дітей молодшого шкільного віку, щоб учні мали змогу виявити творчість, ініціативу, самостійність, відчували від участі насолоду, радість та задоволення [1].

Виходячи з того, що головним завданням патріотичного виховання є формування світоглядної свідомості школяра, в позаурочній виховній діяльності виділяємо наступні напрями та методи.

1. Світоглядний: бесіди, розповіді, оповідання, повідомлення, читання. Характерною особливістю методів патріотичного виховання в початкових класах є їхня емоційність, яскравість і цікавість.

2. Суспільно-корисний: охорона пам'яток історії та культури, догляд за могилами, екологічний рух, експедиції, походи, дослідження та облік історичних пам'яток, поховань предків; краєзнавчий пошук і, як результат, робота шкільних музеїв, вивчення історії свого міста, села, вулиці, школи, родини.

3. Трудовий: свято першої борозни, обжинки, приліт птахів, освоєння традиційних ремесел, народних промислів, витоплення альбомів, газет, підготовка виставок, колекцій, гербаріїв.

4. Пізнавально-розвиваючий: бесіди, вікторини, олімпіади, турніри, клуби народної творчості, інформації, усні журнали, конференції, диспути, години запитань і відповідей, аналіз різноманітних ситуацій, заочні подорожі, зустрічі з видатними людьми.

5. Художньо-естетичний: вечори народної пісні та танцю, свята рідної мови, виставки народних промислів, конкурси дитячої творчості, свята з використанням українських традицій, обрядів, звичаїв, етюди з натури.

6. Військово-спортивний: змагання з народних видів спорту, козацькі змагання та забави, народні ігри, туристичні змагання [2, с 11].

Підсумовуючи слід сказати, що позаурочна діяльність охоплює всю освітньо-виховну роботу вчителів, класоводів, вихователів груп продовженого дня, організаторів виховної роботи в позаурочний час. Вона має більш широкі можливості у виборі змісту, форм, методів, прийомів, засобів проведення, тому що не регламентована програмою, часом, місцем. Завдяки позаурочній роботі формуються та розширюються інтереси учнів. Вона надає значні можливості для вияву індивідуальних здібностей та таланту, самостійності та суспільної активності. Особливо сприятливі умови для накопичення досвіду життя складається в колективі.

Література

1. Ігнатенко П.Р. Виховання громадянина: психолого-педагогічний і народознавчий аспекти: навч.-метод. посіб. / П.Р. Ігнатенко, В.А. Поплужний, Н.І. Косарева, Л.В. Крицька. – К. : Ін-т змісту і методів навчання, 1997. – 252 с.
2. Концепція національного виховання //Рідна школа. – 1995. – № 6. – С. 18–25.
3. Коркішко О. Г. Патріотичне виховання молодших школярів: Методичні рекомендації вчителям початкових класів, вихователям груп подовженого дня, організаторам виховної роботи//За заг. ред. проф. Сипченка В.І. – Слов'янськ: Видавничий центр СДПУ, 2002. – 38 с.

УДК 371.064.1:376.03

КАС'ЯНЕНКО О.М.

Мукачівський державний університет

СПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ ТА СІМ'Ї У ВИХОВАННІ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Для успішної реалізації інклюзивних програм у дошкільних навчальних закладах надзвичайно важлива ефективна співпраця педагогів і родин дітей із особливими потребами. Керівник дошкільного навчального закладу має допомагати налагодити стосунки між педагогами та батьками.

Коли дитина з вадами психофізичного розвитку починає відвідувати звичайну групу дошкільного навчального закладу, вона реалізує своє право на отримання якісної освіти за місцем проживання. Батьки відчують полегшення, адже дитина отримує шанс на повноцінне, активне життя. Залучення їх до планування та організації освітнього процесу, розроблення індивідуальних освітніх планів для дітей дає батькам змогу відчувати себе повноправними членами команди, яка спрямовує свою діяльність на створення умов для розвитку їхньої дитини, прагне досягти успіхів у складній справі адаптації дитини з особливими освітніми потребами до повноцінного життя в суспільстві.

Партнерські стосунки в команді забезпечують отримання комплексних, скоординованих, гнучких, доступних і потрібних кожній родині послуг. Виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку – це цілеспрямований процес спільної діяльності педагогів і батьків, що передбачає:

- створення умов для формування партнерських відносин між педагогами та сім'ями, які виховують дітей з особливими потребами;
- створення умов для залучення батьків до навчання дитини та створення розвивального середовища, у якому вона перебуває;
- з'ясування очікувань батьків та визначення цілі;
- розроблення індивідуальних навчальних програм;
- організацію команди фахівців для надання необхідної консультативної та практичної допомоги батькам;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>